

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Episcopalis

In Qva Episcoporum Non Tantvm, Eorumqve Vicariorum munus; sed
Parochorum etiam & conscientiarum directorium concernentium casuum
ac dubiorum indies occurrentium Resolvtiones ... quàm brevissimè
continentur

Zerola, Tommaso

Coloniae Agrippinae, 1680

Usura.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10421

non è contra, unde parochia non potest uniri capellanæ, sed bene Canonicatui, *cap. exposuisti, cap. super eo, de præb. Reb. tit. unione, num. 15. & 16.*

Ad decimum respondetur affirmativè, eam in unione faciendam, quam in ea revocanda, *Reb. de unio. revoc. num. 24.*

Ad Undecimum, respondetur affirmativè, *Rebuff. tit. de devolut. num. 100.*

Ad Duodecimum, vide *Iser in cap. Corradi, num. 27. & Innoc. & Hostiens. in cap. 2. de nov. ope. nunc. & multa de unione Ecclesiarum, vide Iser. loco citato, à num. 4. & infra, & Innoc. in cap. 1. num. 1. ne sede vacante, & ibi Abb. num. 6. & Innoc. in cap. novit. num. 1. ne sede vacante Hostiens. in Summ. tit. ne sede vacante, §. quot modis fiat.*

Ad Decimum tertium, quoad primum, *gloss. in Clem. 2. in ver. Episcopum, & ibi Abb. num. 1. & sequentib. de reb. Eccles. non alien. dicit, quod non, quod ad secundum, gloss. in Clem. Neis agro, §. ad hac, in ver. ordinarios, de stat. monach. dicit, quod sic, Rebuff. loco citato, num. 42.*

Ad Decimum quartum, vide *Abb. in dict. cap. 1. num. 2. ne sede vacante.*

Ad Decimum quintum respondetur affirmativè, *ex cap. ne sede vacante, cap. quemadmodum Abbas, de offic. deleg. Rebuff. loco citato, num. 9. 22. & 31. cetera vide in Additionibus maioribus.*

U S U R A.

Primò, qua pœna puniatur Clericus usurarius? vide *cap. præterea, de usur. Diaz. pract. crim. Can. cap. 82. Covar. libro 8. cap. 3. num. 3. var. resol. ubi primò ha-*

bes pœnam infamiæ, & sic inhabilis ad beneficia, per *cap. infamibus, de reg. iur. libro 6.*

Secundo, est suspensio in prima vice, ad tempus.

Tertio, & si redierit ad vomitum, suspensio ab officio, & beneficio.

Quarto, si perstiterit, deponatur: hæc dicunt in *Summa Diaz. & Covar. locis citatis.*

Secundo, quia hoc crimen sæpe sapius solet committi cum singularibus personis, & clandestinè, dubitatur an dictæ singulares personæ, & quæ mutuo usurariè ab usurario aliquid acceperunt, probent contra usurarium? Et certè *Cov. loco citato, num. 5. dicit, primò, quod non, cum unus testis deponat de uno actu, ita Abb. cons. 42. libro 1. dicit secundò, quod si ad testificationem singularium concurrerent aliquot aliæ circumstantiæ, scilicet multitudo testificantium, aliave præsumptio, tunc erit sufficiens testimonium tertium singularium, Alex. consil. 100. num. 5. libro 1. Idem Vinc. de Fran. decisio 105. num. 21. ubi dat pulchram rationem, quia sufficit probare factum. Tertio, *Poller. in pract. crim. in fragm. ca. de usur. num. 52. dicit esse constitutum in Regno, ut per tres testes in facto proprio, & singulares convineatur quis de usura, modò fama prius sit probata per num. 55. 113. & 128. vide Bal. in Marg. Innoc. in ver. testes, quando singulares probant.**

Tertium, an crimen usurarium sit merè ecclesiasticum? Et *Cotic. loco citato, num. 1. ver. 3. dicit, quod est mixti fori, addèdò quod in laicos laicus, & in Ecclesiasticos*

sticos Eccl. iudex animadvertit, idem Sylvest. in ver. *usur.* 9. in princ. quicquid dicat Marant. 6. par. ut. de inquisitione, ann. 3. & infra, quamvis posset tueri, si in casibus mixtis in regno Neapolitano daretur locus præventioni, sed malum est, quod cum ipsi iudices laici non satis vigilent circa hoc, & nolint ecclesiasticum iudicem in id se intrinse, totus ferè mundus plenus est usurarijs, quod profecto ipsi viderint: & quod dico de crimine usurarum, idem de casibus mixtis verum censerem, ut ecclesiastici iudices non cessarent à functione iurisdictionis sui in hoc, ne vereantur hanc prætendentiam, quæ non satis est, ad eos excusandos ab oneribus eorum, nam iudices laici vel permitterent illos castigare dictos usurarios, & sic haberent intentum, vel inhiberent, & tunc faciant, ut castigentur ab illis, ad hoc ne delicta remaneant impunita: tamen posset praticari opinio Maran. quæ etiam est multorum Doctorum, & Symanchæ, de Cathol. institut. tit. 67. num. 3. quod iudex ecclesiasticus posset punire criminaliter usurarium, ut optime faciunt circa hoc, quæ dicit Vinc. de Fran. decis. 199. num. 2. sed quomodo iudex ecclesiasticus possit punire usurarium, vide Iser. in cap. quæ sint regalia, §. contrahebent, num. 37. & usurarum causas possunt cognoscere Inquisitores, Alex. IV. Bulla 10.

Quartum, casus est quotidianus; Titius vendit Sempronio fundum, mulum, equum, vel quid simile pro centum, solvendis die 25. Augusti, &c. transacta dicta die, si non solverit, extunc solvat de cæpro lucro cessante, singulis annis, & sic

Titius putat hoc sibi licere, circa hoc dicam primò, licere Titio vendenti fundum valentem mille, solutis à Sempronio solum quingentis, ratione aliorum quingentorum non solutorum accipere interesse, vel lucri cessantis, vel damni emergentis, & hoc juxta quantitatem fructuum ex re vendita provenientium, Cov. lib. 3. cap. 3. num. 1. & infra, var. resol. quod ampliatur primò, hoc licere, etiam translato dominio in emptorem, Covar. ibidem, num. 4. ampliatur secundò, etiam data dilatione pretij non soluti, idem ibidem, num. 5. ampliatur tertio, posse pacisci inter emptorem, & venditorem de interesse, donec solveretur pretium rei venditæ, idem ibidem, num. 6. Tiraq. de contract. convent. §. 5. gl. 4. n. 13.

Secundum, licere mercatori, vel tenenti pecunias expeditas, negotiationi, easque mutuanti Titio, accipere ab eo lucrum cessans, vel damnum emergens, Navar. cap. 17. num. 22. Sylv. in ver. *usur.* primo, num. 19. & ampliatur primò, de hoc posse pacisci in initio contractus, sed libro 6. questio 1. art. 3. de iust. & iure, Covar. loco citato, ver. 8. ampliatur secundò, non solum posse accipere decem pro centenario, sed etiam totum interesse, etiam si viginti pro centenario, & hoc solum mercatoribus, & personis negotiatoribus, non autem personis privatis, & tenentibus pecunias mortuas, Guid. Pap. tract. de usuris, num. 16. D. Ant. 2. part. tit. 1. cap. 7. num. 18. Tiraq. de viroque re tra. §. 1. gloss. 18. num. 71. & hoc valet etiam in mutuo tacito, & legato, non soluto tempore præfixo à testatore, quia legatarius potest petere totum principale, & lucrum

M m m 3 cessans

cessans ab herede à die, quo heres successit. Fel. *cap. cum vener. de except.* Maranta, 4. p. *dist. 3. num. 38. & 39.*

Tertium, mutans Titio mille, ut eos restituat in mercato, Salerno Lugdunen- si, &c. & si ibi non restituet, promittit Titius solvere interesse ad rationem septem, vel octo pro centenariis, quid si defecerit à promissione? non potest mutans petere interesse promissum, nisi probet tale se passum esse, Maranta, *loco cit.* Anan. *in cap. si. de usur.* Bald. *in l. rogasti, §. si ubi ff. si cert. pet.* Ale. *conf. 17. col. si. libro 3. Decis. conf. 39. 16. & 323.*

Quartum, hinc fit, illum qui vendit fundum, mulum, vel quid simile, non posse accipere lucrum cessans, prout in casu præmissio, nisi prima vice illius temporis promissi, emptore non solvente, & probato vero interesse, non enim valet, quòd si habuisset dictam pecuniam, certitudinaliter lucratus fuisset. Primò, quia possibile esset nihil lucrari, ex quo multa potuissent impedire, & regula Philosophiæ est, possibili posito, non sequitur necessarium. Secundò, quod quando verè lucrum cessans volens quis accipere, debet intelligi deductis expensis. Tertio, si hoc liceret semper, frustra tanti summi Pontificis, ut Nic. V. Pius V. & Greg. XIII. fecissent Bullas tot, cum circumstantiis, ut dixi *suprà, in vers. contractus censuales*: nam quisque posset dicere, mutuo mille Titio, & singulis annis exigo ab ipso centum, ad rationem 10. pro centenariis, ratione lucri cessantis. Quartò, quia non potest accipi ultra sortem, nisi constituentur annui redditus super re certa, & stabili, & cum pacto redimendi, ut dictum

est *suprà loco citato*, Navar. *cap. 17. num. 23.* & Soto *loco citato*, Quintò, quia ipsi venditores, seu dantes mutuum, & exigentes lucrum cessans, starent in tuto, & petendo lucrum, & principale, quotiescunquè eis placuerit, quod est contra naturam contractus censualis, ultra quem non licet accipi aliquid ultra sortem, Covar. *libro 3. cap. 7. num. 2. vers. secundario*, & sic potius dicitur mutuum, quam emptio, seu venditio, seu contractus censualis: ergò Ordinarij, vel debent cogere dictos ad faciendum emptionem contractus censualis juxta dispositionem tot Bullarum, vel impedire, ut nihil solvatur pro dicto interesse, cum potius sit usura palliata, quam realiter interesse. Sextò, quia lucrum cessans est permissum solum in casu conscientiæ, non pro regula, ut semper liceat, ut patet per gloss. *in ca. conquestus, de usur.* & in foro interiori, ubi proceditur per ea, quæ penitens fatetur, cui pro se, & contra se credendum est, secus in foro exteriori, ubi proceditur per præsumptiones, & sic possent puniri, ut usurarij, *ca. quanto, & cap. asferte, de præsumpt.* Sylv. *in Aurea Rosa, casu 31.* Navar. *loco citato. num. 249. capitula nos, de spons.* Dicit quis, emptor non habet facultatem restituendi mihi pecuniam. Respondeo, facias contractum censualem super re stabili prout *suprà*: dicit ulterius, non habet stabile, & per me non stat, quin vellem pecuniam: dico quod tunc omni fraude cessante, liceret in foro conscientiæ, tamen caveat, ne ut usurarius puniatur in iudicio, nisi apertissimè probaret de interesse lucri cessantis: nam de damno emergente, non

non est tanta difficultas, prout Navar. & Matara, loco citato, Afflict. decif. 20.

Dicit quis, in cap. salubriter, de usur. conceditur genero, &c. Respondetur, illud esse speciale propter onera matrimonij & non accipit, ut usuram, sed ut fructus sibi debitos, ex dotibus, quibus fuit nec onera matrimonij, Navar. c. 17. n. 213. Sylv. in ver. usura. 3. num. 3. & infra, Soc. libro 6. quest. 1. art. 2. de iust. & iura. Covar. libro 3. cap. 1. num. 3. var. resol. & ampliatur, etiam posse viduam relictam accipere annum censum, vel usum fructum dotium ab hæredibus mariti, vel à quibuscunque sibi dotera debeantibus, quovisque dos integrè persolvatur, D. loco citato Afflict. 284. & in Summa, interesse lucri cessantis deberet quotiescunque quis verè patitur interesse, & contractus fuit factus bona fide, posteaque accipiens non potest in termino constituto restituere, gloss. in cap. conquestus, de usur. damnus verò emergens semper debetur in utroque foro, quando provenit ex culpa non restituentis in termino præstituto, & est communis opinio, vide per extensum Navar. in dict. cap. si saneraveris, notab. 21. à num. 66. & infra.

Sextum dubium, & est casus quotidie practicabilis, ubique, & præcipuè in Apulia tempore hyemis, vel alio, pauperes egentis pecunia petunt mutuò ab agricolis, seu colonis tantum pecuniæ, & qui mutuat, facit eos obligare ad suas metendas fruges tempore messis, quod est usurarium, licet tantum eis solvat, quantum aliis, Soro. libro 6. questio 1. art. 2. de iust. & iure, Cov. libro 3. cap. 2. n. 5. ver. 3. var. resol. Sylv. in ver. sic usura, primo, §. 7.

Bald. in l. rogasti. §. si tibi. ff. si certum pet. colum. 2. & ibi Bar. D. Ant. 2. part. 1. cap. 7. §. 10. & ratio est, quia accipiens mutuò, ultra sortem obligatur ad aliquid, quod agere non tenebatur, & privatur libertate, quæ est pretio estimabilis, juxta communem, nec valet dicere, quod ita observatur communiter, hoc enim non excusat, & quò communius, eò majus peccatum, arg. cap. fin. de consuet. nec valet allegare consuetudinem, quia non potest hæc prævalere contra jus divinum, quo usura prohibetur, tamen posset justificari hoc mutuò, duobus modis, primò cessante omni fraude, ut si non daretur pro mutuo, sed pro arbis, & fieret obligatio mutua, ut qui dat pecuniam, obligetur ad conducendum eam, qui accipit, & qui mutuò accipit ad metendas fruges, seu messem, vel ad faciendum aliquid hujusmodi. Secundò, si ratione illius obligationis dans pecuniam plus solveret obligato, quam aliis non obligatis, arg. eorum quæ dicit Covar. loco citato, num. 4. conclus. 3. & Doctores loquentes de assecuratione in societatis bus.

Septimum dubium, an sit usura mutuare aliquibus colonis aliquas quantitates, pecuniæ usque ad messem, nec in ea si copiosa erit, exigentes, sed quasi beneficium eis facientes, differebant exactiorem, dicentes, nolumus vos nunc incommutare, & postea veniente messe exigua, exigunt debita, pro quibus solvendis dant frumentum in solutum? respondetur quòd sic, Navar. in cap. si saneraveris, num. 1.

Octavum dubium, an sit usura, si quis donec

donet, vel tradat alicui ducenda scuta, cum pacto, ut durante vitat, suadet ei tantum singulis annis, & post mortem remaneant in pleno dominio accipientis, Navar. *consil. 20. de empt. & vend. dicit quòd non.*

Nonò, mutuans, seu emens censum super pecora, prædia, bacchas, & alia, quæ quis non habet, usura est. Navar. *in dist. cap. si fœveraveris, notab. 22. numer. 79. vide in ver. contract. §. 4.*

Qui contractus dicantur spete usuram, videto Guid. Pap. *tract. de usur. & quest. 186.* & an in dubio contractus censeatur usurarius, dic quòd non. Tiraq. *de retr. convent. in fine, num. 126.*

An quis possit censeri usurarius ex unico actu, & sic de aliis actibus? vide Vinc. de Fran. *dec. 68.* ubi negativè respondet, ita etiam Navar. *cap. 27. numero 249.*

Usurarius publicus quomodo possit condere testamentum? vide *cap. quamquam, de usur. libro 6. & Covar. lib. 3. c. 3. versic. 7. var. resolut.*

U X O R,

PRimò, an & quando teneatur sequi virum? Vide Sylvest. *in ver. uxor, §. ult.* & an, & quando vir promittens in capitulis facere domicilium cum uxore in tali loco, teneatur stare promissis? vide eundem Caputaq. *dec. 135.* nisi aliud viro contigerit excusabile, ut puta infirmitas, intèperies aeris, inimicitia, vel quid hujusmodi. Hostiens. *in summa titul. de conjug. serv. §. 4. circa finem,* Caputaq. Tolos. *questio 87.*

Secundò, an uxor possit verberari à viro, & quomodo, & quando? vide Sylvest. *loco citato, §. tertio, versic. secundum,* Soto *libro quinto, art. 2. in fine,* de just. & iure, & Navar. *cap. 14. à num. 19.*

Tertiò, quando uxor laborare teneatur, & operari viro, & non omne, quod lucratur, acquiratur viro? vide eund. Sylvest. *§. 2. & Gerar. sing. 99.* vide Afflict. *dec. 44. nu. 30.* ubi dicit, de iure uxorem debere operari viro, etiam in telis faciendis, ubi multa habes de viro & uxore.

Quartò, an uxor teneatur stare locationi, seu contractui facto à marito, casu soluti matrimonij, vide Covar. *libro 2. cap. 15. num. 5. var. resolut.*

Quintò, uxor potest compelli per Ecclesiam, ut redeat ad virum, & è contra, vide text. & ibi Abb. *in cap. de Francia, de sponsal.*

Sextò, uxores clericorum Græcorum coram quo iudice sint conveniendæ? Respondetur, quod coram iudice viri, id est, Ecclesiastico, Fel. *in cap. 2. numer. 3. de foro compet.* quia privilegium concessum marito extenditur ad uxorem, gloss. *in cap. admonere, 33. dist.*

Septimò, si uxor relinquatur domina, & patrona omnium bonorum à viro moriente, quid operentur illa verba, vide per belle, & breviter Capell. Tolos. *q. 462.* & ibi addit.

V A C A T I O.

PRimò, per solam electionem Episcopi vacant officia, quæ prius ille obtinebat, sed non beneficia ecclesiastica, nisi per consecrationem ipsius. Addit. ad de-
eis